

ידע מצמיח תנוך

מרכז מנהיגות –

מנהיגים בעם ישראל בדור האחרון

שלום תלמידים יקרים,
בפינה הבאה נלמד ונכיר שני מנהיגים חשובים וידועים,
אשר פעלו למען מדינת ישראל בדורות האחרונים.
נלמד על דוד בן גוריון שהכריז על הקמת מדינת ישראל והיה לראש הממשלה הראשון,
נתבונן בתמונות ונכיר את תכונותיו כמנהיג.
וכן נקרא סיפור קצר על הרב אברהם יצחק הכהן קוק שהיה למנהיגה הרוחני של הציונות הדתית.

חומרים נדרשים לפינה זו:

כלי כתיבה, מחברת מרכזים (דפי דפדפת), מספריים ודבק.

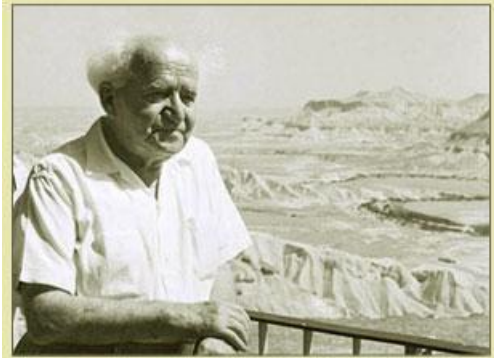
חומרי עזר:

כרטיסיית מידע על דוד בן גוריון,
כרטיסיית מידע על הרב אברהם יצחק הכהן קוק,
דף פעילויות על דוד בן גוריון,
דף פעילויות על הרב אברהם יצחק הכהן קוק,
דף העשרה על דוד בן גוריון.

בהצלחה ובהנאה...

לב לדעת

ידע מצמיח תנוף

דוד בן גוריון

פעילות א' – שאלות חקר

עיינו בכרטיסיית מידע על דוד בן גוריון, וענו על השאלות הבאות **במחברותיכם!!!**

1. באיזו שנה נולד דוד גרין? באיזו שנה עלה לארץ? ובאיזו שנה נפטר?
2. במה עסק בן גוריון בזמן שהותו בורשה?
3. אילו תפקידים מרכזיים מילא דוד בן גוריון?
4. מה הבטיח דוד בן גוריון למפלגות הדתיות על מנת שיתמכו בהקמת המדינה?

פעילות ב' – דוד בן גוריון כמנהיג

עיינו בתמונות הבאות וכיתבו:

- א. מה אתם רואים בתמונה? מה בן גוריון עושה?
- ב. איזו תכונה של מנהיג באה לידי ביטוי בתמונה?

תמונה 2

תמונה 1

1. קראו את השיר הבא שנכתב על דוד בן גוריון, וכיתבו:

- א. אילו תכונות של מנהיג עולות מהשיר?
- ב. נסו להיכנס למחשבותיו ורגשותיו של דוד בן גוריון לפי השיר. מה הוא חושב? מה הוא מרגיש?

שלמה ארצי

מילים: אמיר גלבע

לחן: גידי קורן ושלמה ארצי

פתאום קם אדם בבוקר
ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת,
ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא שלום.

דגנים עולים מול פניו מבין חריצי המדרכת.
וניחוחות לראשו מדיפים עצי אזדרכת.
הטללים רוססים והרים, ריבוא קרניים,
הם יולידו חופת שמש לכלולותיו.

פתאום קם אדם בבוקר
ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת,
ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא שלום.

והוא צוחק גבורת דורות מן ההרים,

ונכלמות משתחוות המלחמות אפיים,
להוד אלף שנים מפכות במסתרים,
אלף שנים צעירות לפניו
כפג צונן, כשיר רועים, כענף.

פתאום קם אדם בבוקר
ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת,
ורואה כי חזר האביב
והוריק שוב אילן מן השלכת.

פתאום קם אדם בבוקר
ומרגיש כי הוא עם ומתחיל ללכת,
ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא שלום.

לב לדעת

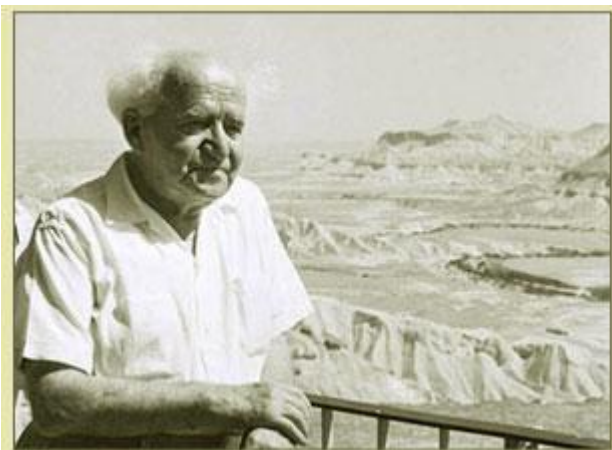
ידע מצמיח תנוף

2. זהו את שני האישים בתמונה!

חיקרו, מה היה הקשר המקצועי בין השניים?
מה תפקידו של האיש העומד ליד בן גוריון כיום?

כרטיסיית מידע – דוד בן גוריון

תעודת זהות

שם: דוד בן גוריון (גריף)

עלייה לארץ: עלייה השנייה, מפולין

תפקיד מרכזי: המוביל והדוחף להקמת מדינת

ישראל, ולאחר שקמה הנהיגה במשך שנות דור

(1935–1963); כיהן כראש הממשלה ושר הביטחון

הראשון של מדינת ישראל.

ידע מצמיח תנוך

דוד יוסף גרין נולד ב-16 באוקטובר 1886 (י"ז בתשרי תרמ"ז) לשיינדל ואביגדור גרין, בעיירה פלונסק שבפולין. למד ב"חדר" מסורתי, ואחר כך ב"חדר" מודרני שהקים אביו, שהיה מראשוני החברים בתנועת "חובבי ציון". בגיל 11 התייתם מאמו, שנפטרה כתוצאה מסיבוכי לידה. ב-1904 עבר לנורשה, ובה התפרנס מהוראה והצטרף לחוגים ציוניים. ב-1906, כאשר היה בן 20, עלה לארץ ישראל.

עיקרי פועלו של בן-גוריון:

- עמד בראש מקימי מדינת ישראל, הוביל את המאבק על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, גם במחיר חלוקת הארץ, והכריז על הקמת מדינת ישראל.
 - ממנהיגי התנועה הציונית ויו"ר הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים.
 - הנהיג את מדינת ישראל בתקופה שלאחר ייסודה, פעל למען הממלכתיות (בסיסמה "ממעמד לעם") ודיכא ניסיונות מימין ומשמאל (אלטלנה, הפלמ"ח) שבהם ראה סכנה לקיום צבא ממלכתי אחד.
 - שימש ראש ממשלה ושר ביטחון בממשלה הראשונה ובממשלות לאחריה.
- בספטמבר 1947 ניצב בן-גוריון בראש החותמים על מכתב פשרה בענייני דת, שנשלח לראשי אגודת ישראל. במכתב הבטיח בן-גוריון להפוך את יום השבת ליום המנוחה הרשמי של המדינה לכשתוקם, להימנע מנישואים אזרחיים, והבטיח את האוטונומיה של זרמי החינוך הדתיים. המכתב נשלח מתוך רצון לגייס את תמיכת כלל הציבור היהודי בארץ סביב רעיון הקמת המדינה, והוא עיצב למעשה את אופייה של ישראל בנושאי דת ומדינה למשך עשרות בשנים.
- דוד בן גוריון נפטר בו' כסליו 1973, הוא נקבר לצד אשתו פולה, בשדה בוקר שבנגב.

ידע מצמיח תנוך

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

פעילות א' – שאלות חקר

עיינו בכרטיסיית מידע על הרב קוק, וענו על השאלות הבאות **במחברותיכם!!!**

1. באיזו שנה נולד הרב קוק? באיזו שנה עלה לארץ? ובאיזו שנה נפטר?
2. כתוב חמישה חידושים שחידש הרב בישיבתו מרכז הרב?
3. ציין לפחות שלושה מתלמידיו וממשיכי דרכו של הרב?
4. כיצד הונצח שמו של הרב קוק בתנועות הנוער השונות?

פעילות ב' – הרב קוק כמנהיג

קראו את הסיפור *לפניכם* וצנו באחברותיכם על השאלות:

פעם כשנשא הרב קוק נאום לפני בני אחת המושבות, התפרץ צעיר אחד וקרא: מה לי ולכל קודשי עם ישראל, אני רחקתי מכל אלה ואין ביני וביניהם ולא כלום.

הפסיק הרב את דבריו אל הקהל, פנה אל הצעיר בלבד וסיפר לו מעשה בסוחר יהודי גדול שהחליט לקנות את רחבת הכותל המערבי ובית המקדש, כדי להקים במקום שוק חזירים ולפתח בדרכו את כלכלתה של ירושלים.

נסערה רוחו של אותו צעיר והחל צועק: מי הוא אותו סוחר, למוות אדקור אותו.

שוב פנה אליו הרב קוק ואמר: רואה אתה שעדיין לא שכחת את קודשי ישראל ומאוד איכפת לך שתישמר רחבת המקדש בקדושתה.

כבש הצעיר את פניו בקרקע ושתק.

(מתוך: הרא"ה תולדות הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל ופעלו", יואב אלשטיין וחסידה כהן)

שאלות לדיון:

1. מה הרשים אתכם במיוחד בסיפור?
2. איזו תכונת מנהיגות עולה מתוך הסיפור שלפניכם?

כרטיסיית מידע – הרב אברהם יצחק הכהן קוק

תעודת זהות

שם: אברהם יצחק הכהן קוק

עלייה לארץ: עלייה שנייה, מלטביה.

תפקיד מרכזי: הרב הראשי האשכנזי הראשון,

הרב אברהם יצחק הכהן קוק (7 בספטמבר 1865 - 1 בספטמבר 1935; ט"ז באלול ה'תרכ"ה - ג' באלול ה'תרצ"ה) (מכונה גם הראי"ה^(א)) היה הרב הראשי האשכנזי הראשון בארץ ישראל, פוסק, מקובל והוגה דעות. נחשב לאחד מאבות הציונות הדתית.

הרב קוק שימש ברבנות בלטביה, עלה לארץ ישראל בכ"ח אייר תרס"ד (1904), בתקופת העלייה השנייה, ופיתח משנה דתית אוהדת ביחס לציונות ולישוב החדש. הוא נתמנה לרבן של יפו והמושבות ולאחר מלחמת העולם הראשונה לרבה האשכנזי של ירושלים. הקים את הרבנות הראשית לארץ ישראל בה כיהן כרב הראשי האשכנזי הראשון, וכן ייסד את ישיבת מרכז הרב.

ב-1924 ייסד ישיבה בירושלים ששמה הוא "הישיבה המרכזית העולמית" או כשמה החדש "מרכז הרב", שחידושה העיקרים היו השפה העברית שהייתה מדוברת בה, ולימודי הגות ומחשבה שנוספו בה. מטרתה הייתה "שינהרו אליה טובי הבחורים מכל העולם, המצוינים בכשרון ושאר רוח... להחזיר עטרה ליושנה ולהשתלם בתורת ארץ ישראל ובתחיית הקודש על אדמת הקודש". את ניסוח תוכנית הלימודים של הישיבה הטיל על תלמידו הרב דוד כהן. בתוכנית הלימודים היו בנוסף ללימודים הישיבתיים המקובלים, לימודי תנ"ך, פילוסופיה, היסטוריה ולימודי מדעים (בוטניקה וביולוגיה).

הרב קוק נפטר ממחלת הסרטן בגיל שבעים, ביום ג' באלול ה'תרצ"ה (1 בספטמבר 1935) בבית ההבראה בקרית משה, והובא למנוחת עולמים בבית הקברות בהר הזיתים בירושלים. השאיר אחריו שתי בנות ובן: הרב צבי יהודה קוק, יורשו הרוחני וממשיך דרכו (לצד הרב יעקב משה חרל"פ והרב דוד כהן - הנזיר), לאחר ששכל בת בצעירותה.

לאחר פטירתו הונצח שמו של הרב במספר מקומות:

- המושב כפר הרא"ה שבצמק חפר (בה הקים תלמידו הרב משה צבי נריה את ישיבת בני עקיבא הראשונה ושם ערך ספרים רבים לזכרו: טל הראי"ה, חיי הראי"ה, משנת הראי"ה, מועדי הראי"ה).
- ביתו בירושלים הפך למוזיאון ולארכיון לזכרו, בשם "בית הרב קוק". הרחוב שבו נמצא הבית נקרא גם הוא על שמו.
- בתנועות הנוער בני עקיבא ואריאל קראו על שמו את שבט הרא"ה ובתנועת הנוער עזרא נקראה קבוצה על שם ספרו "אורות".
- בערים רבות ישנם רחובות בשם הרא"ה או הרב קוק. בעיר רמת גן רחוב הרא"ה הוא אחד הרחובות